

Beroepscode 2011

1. Inleiding

Deze beroepscode is direct gekoppeld aan het Beroepsprofiel van de LVPW. Evenals dat voor het beroepsprofiel geldt, is het directe doel van deze code het optimaliseren van de kwaliteit van de psychosociale beroepsuitoefening.

In deze beroepscode worden ethische uitgangspunten onder woorden gebracht met de daaruit voortvloeiende beroepseisen waaraan de geregistreerde leden van de LVPW geacht worden zich te houden. De beroepscode is daarmee een instrument waarmee het professionele handelen kan worden getoetst. De klachtenregeling en de tuchtrechtprocedure zijn van toepassing op de juiste naleving van deze code.

De cliënt kan ervan uitgaan dat de gevraagde begeleiding door de psychosociaal hulpverlener voldoet aan de door de beroepsgroep geformuleerde ethische uitgangspunten en de daaraan verbonden beroepseisen.

Leden in opleiding of geregistreerde leden, die het lidmaatschap van de LVPW ambiëren, dienen zich te kunnen verenigen met de uitgangspunten van deze code.

Deze beroepscode werd ontwikkeld door het Algemeen Bestuur van de LVPW. De code is, evenals het beroepsprofiel, een 'groeistuk' dat zonodig aangepast wordt aan de nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging en binnen het psychosociale beroepsveld.

2. Ethische uitgangspunten

Ethische uitgangspunten vormen de achtergrond van de eisen die aan het gedrag en aan het beroepsmatige handelen van de psychosociaal hulpverlener worden gesteld. Zij stoelen op waarden en normen die zich in onze pluriforme, multiculturele samenleving hebben ontwikkeld. Deze waarden, normen en de daarmee samenhangende rechten, komen voort uit de diepe wil om ieder mens als autonoom, zelfstandig wezen te erkennen, te accepteren en te respecteren. Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt en terug te vinden in de 'Universele verklaring van de Rechten van de Mens'. De beroepshouding en het beroepsmatige handelen van psychosociaal hulpverleners worden dan ook in eerste instantie bepaald door onvoorwaardelijke erkenning, acceptatie en respect voor de universele rechten van de mens als autonoom, zelfstandig wezen. Individuele en culturele verschillen onderstrepen de 'veelkleurigheid' van mensen, in die zin dat zij niet gelijk, maar wel gelijkwaardig zijn. Deze gelijkwaardigheid vormt tevens het uitgangspunt voor de professionele relatie tussen de psychosociaal hulpverlener en de cliënt. De onvoorwaardelijke beroepshouding die bepaalt dat de cliënt als uniek 'subject' wordt ervaren, houdt echter niet in dat het gedrag van de desbetreffende cliënt in al zijn verschijningsvormen dient te worden aanvaard.

De beroepshouding wordt voorts bepaald door een aantal kernwaarden die als uitgangspunt dienen voor de psychosociale hulpverlening:

- Het leven heeft zin om geleefd te worden;
- Mensen zijn in staat om hun eigen leven vorm te geven binnen de context waarin zij leven;
- Ieder mens heeft helende krachten in zich;
- Elk mens heeft ten diepste de wens om 'zichzelf' te zijn;
- Ieder mens kan dat wat hij heeft geleerd, integreren in het alledaagse leven.

Deze kernwaarden zijn bij de begeleiding van de cliënt door de psychosociaal hulpverlener cruciaal en worden op de volgende manier uitgewerkt.

1. Op basis van zijn* persoonlijke groei en ontwikkeling beleeft de psychosociaal hulpverlener zelf de intrinsieke waarde en zin van zijn leven. Hij gaat uit van de vooronderstelling dat zijn cliënt over soortgelijke mogelijkheden beschikt, ook al zijn die mogelijkheden op het moment dat hij hulp zoekt kennelijk niet bereikbaar.
2. De psychosociaal hulpverlener propageert deze kernwaarde niet als doel op zich. Deze kernwaarde geeft richting aan zijn psychosociale begeleiding zo dat de cliënt zelf de intrinsieke kwaliteiten van zijn leven kan gaan (her)beleven.
3. De psychosociaal hulpverlener gaat uit van de vooronderstelling dat cliënten in staat zijn en het recht hebben om hun leven vorm te geven binnen de context waarin zij leven. Deze zelfbeschikking mag andere mensen niet schaden of in strijd zijn met de wetgeving. Vanuit deze kernwaarde werkt de psychosociaal hulpverlener met zijn cliënt aan het ontmaskeren van patronen die autonomie en eigen autoriteit in de weg staan.
4. De psychosociaal hulpverlener vooronderstelt de wisselwerking tussen geest en lichaam. Identificatie met negatieve psychische inhoud trekt een sterke wissel op de gezondheidstoestand van het lichaam. Psychische hygiëne resulteert in ruimte voor het optimale functioneren van geest en lichaam, waardoor intrinsieke, van nature aanwezige, helende krachten vrijkomen. Uitgaande van deze kernwaarde werkt de psychosociaal hulpverlener met zijn cliënt aan de bewustwording van psychische inhoud en de mogelijkheden om deze te beïnvloeden. Bewijs voor succes van de werkwijze blijkt uit het toenemen van de staat van welbevinden van de cliënt.
5. De psychosociaal hulpverlener staat volledig achter het recht en de diepste wens van zijn cliënt om 'zichzelf' te zijn: het recht tot integriteit. Dit betekent dat hij de emotionele en fysieke grenzen van zijn cliënt erkent, accepteert en respecteert. De psychosociaal hulpverlener exploreert desondanks gevoelens en emoties van de cliënt die, onder invloed van patroonmatig denken, zodanig op de achtergrond worden gehouden dat de desbetreffende cliënt juist niet 'zichzelf' kan zijn. Al doende leert de cliënt meer facetten van zijn persoonlijkheid kennen en de vrijheid te nemen zich te profileren.
6. De psychosociaal hulpverlener vooronderstelt dat zijn cliënt in staat is, de kennis en ervaring die hij opdoet tijdens de psychosociale begeleiding, te integreren in zijn dagelijkse leven. Uitgaande van deze kernwaarde werkt de psychosociaal hulpverlener met de cliënt aan een zodanige autonomie en zelfstandigheid, dat de cliënt (weer) vanuit eigen kennis, ervaring en kracht gaat functioneren.

De psychosociaal hulpverlener is ervoor verantwoordelijk dat deze kernwaarden daadwerkelijk praktische waarde en betekenis krijgen in zijn beroepshouding en beroepsmatige handelen. Zijn persoonlijke staat van groei en ontwikkeling, zijn deskundigheid en expertise, en de aard van de professionele relatie die hij aangaat met cliënten, zijn hierbij van doorslaggevende betekenis.

De psychosociaal hulpverlener is ervoor verantwoordelijk dat zijn deskundigheid en expertise op een hoog peil blijven; hij is dan ook bereid om hier actief aan te werken. Vanuit deze achtergrond aanvaardt hij slechts die verzoeken om hulp en die opdrachten die binnen zijn competentie vallen.

De verantwoordelijkheid van de psychosociaal hulpverlener voor de professionele relatie blijkt onder andere uit het feit dat deze relatie is gebaseerd op een al dan niet schriftelijke hulpverleningsovereenkomst die door beide partijen wordt aanvaard. Deze professionele relatie wordt tevens gekenmerkt door het feit dat de psychosociaal hulpverlener zich ten opzichte van zijn cliënten kan verantwoorden over zijn werkwijze.

3 Gedragscode

De beschreven ethische uitgangspunten resulteren in een aantal regels over houding en gedrag van de psychosociaal hulpverlener. Naast algemene gedragsregels, wordt gedrag rond het beroepsgeheim en het cliëntendossier aangegeven. Vervolgens worden gedragsregels in verband met de relatie met de cliënten, collegae, andere hulpverleners en stagiaires besproken.

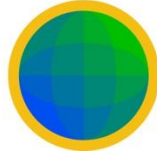
Tenslotte worden regels aangereikt rond het omgaan met publicaties en lesdoeleinden waarvoor cliëntgegevens belangrijk zijn.

3.1 Algemeen

- a. De psychosociaal hulpverlener doet er alles aan om de psychosociale problematiek met de cliënt, volgens zijn specifieke methodische behandelwijze, zo begrijpelijk, zo adequaat en zo betrouwbaar mogelijk aan te pakken.
- b. De psychosociaal hulpverlener begeleidt zijn cliënten zonder aanzien des persoons; hij zal de cliënt en de gegevens die hem door de cliënt worden verstrekt altijd met respect behandelen.
- c. De psychosociaal hulpverlener houdt zich aan het beroepsgeheim (zie aldaar).
- d. De psychosociaal hulpverlener gaat beroepshalve integer om met zijn kennis en met zijn levensovertuiging, ongeacht of deze van existentiële, spirituele dan wel politiek-ideologische aard zijn.
- e. De psychosociaal hulpverlener is zich bewust van de ongelijkwaardigheid van de professionele relatie; hij maakt op geen enkele manier misbruik van zijn positie en macht die het beroep met zich meedraagt.
- f. De psychosociaal hulpverlener zorgt ter zekerstelling van schadeclaims die door cliënten bij hem worden neergelegd voor een adequate beroepsaansprakelijkheidsverzekering.
- g. De psychosociaal hulpverlener onderschrijft het beroepsprofiel van de LVPW.
- h. De psychosociaal hulpverlener neemt de grenzen van zijn beroep ten opzichte van andere hulpverleners in acht.
- i. De psychosociaal hulpverlener onthoudt zich bij zijn beroepsuitoefening van handelingen en uitspraken die buiten het terrein van zijn deskundigheid en/of bekwaamheid vallen.
- j. De psychosociaal hulpverlener verricht geen handelingen die in strijd zijn met de beroepscode van de LVPW.
- k. De psychosociaal hulpverlener neemt geen opdrachten aan of gaat niet in op verzoeken die in strijd zijn met de beroepsethische opvattingen die verwoord zijn in de beroepscode van de LVPW.
- l. De psychosociaal hulpverlener gedraagt zich zo dat het vertrouwen in het beroep niet wordt geschaad.
- m. De psychosociaal hulpverlener oefent onder zijn eigen naam zijn beroep uit; hij is daarbij persoonlijk volledig aansprakelijk voor de manier waarop hij zijn beroep uitoefent. Onkunde geldt hierbij niet als verschoning.
- n. De psychosociaal hulpverlener die zelfstandig praktijk voert, maakt in de profilering van zijn praktijk duidelijk vanuit welke methodische benaderingen hij de psychosociale hulp verleent.
- o. De psychosociaal hulpverlener maakt op een integere manier, die aansluit bij het beroepsprofiel en de beroepscode, reclame. Deze reclame mag op geen enkele manier het beroep van psychosociaal hulpverlener in diskrediet brengen. De geregistreerde psychosociaal hulpverlener mag in zijn reclame het lidmaatschap van de LVPW vermelden. Hij mag de naam en het logo van de vereniging gebruiken.
- p. De psychosociaal hulpverlener is verantwoordelijk om, in situaties waarin de beroepscode van de LVPW niet voorziet, te handelen in de geest van deze code.

3.2 Beroepsgeheim

- a. De psychosociaal hulpverlener houdt datgene wat de cliënt hem vertrouwelijk vertelt, of datgene waarvan hij het vertrouwelijke karakter dient te begrijpen, geheim.
- b. De geheimhoudingsplicht van de psychosociaal hulpverlener geldt ook ten opzichte van collegae en andere hulpverleners.
- c. De psychosociaal hulpverlener zorgt dat, tijdens intercollegiale contacten (intervisie), bij bespreking van casuïstiek, de cliëntengegevens niet herkenbaar zijn.
- d. Slechts met toestemming van de cliënt wordt relevante informatie over de begeleiding aan derden verstrekt.

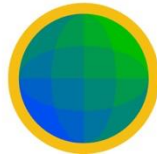
- e. De psychosociaal hulpverlener is verplicht relevante informatie ten behoeve van verwijzing te verstrekken. Hiervoor is de uitdrukkelijke toestemming van de cliënt noodzakelijk.
- f. De psychosociaal hulpverlener zorgt dat cliëntgegevens niet door derden ingekeken kunnen worden. Deze voorwaarde geldt ook voor geautomatiseerde opslag van gegevens.
- g. De psychosociaal hulpverlener legt de stagiaire geheimhoudingsplicht op.

3.3 Cliëntendossier

- a. De psychosociaal hulpverlener houdt per cliënt een dossier bij.
- b. In het cliëntendossier zijn de volgende gegevens opgenomen: Cliëntenkaart (personalia) Naam en adres van de verwijzende hulpverlener Anamnese, probleemstelling en hulpvraag Indruk van de cliënt en indicaties Begeleidingsplan/ Hulpverleningsovereenkomst Verslag per consult
- c. Het cliëntendossier wordt tenminste 10 jaar bewaard.
- d. De psychosociaal hulpverlener bewaart het cliëntendossier op een voor hem, maar niet voor derden toegankelijke plaats.
- e. Slechts na toestemming van de cliënt wordt het cliëntendossier verstrekt aan een waarnemend collega, of aan een andere hulpverlener.
- f. Bij beëindiging van de praktijk doen zich de volgende twee mogelijkheden voor:
  - 1. De cliëntgegevens worden met toestemming van de cliënt overgedragen aan de opvolger, die de behandeling van de cliënt overneemt.
  - 2. De cliëntgegevens worden ter hand gesteld van de cliënt. In dit geval tekenen beide partijen voor de overdracht.
- g. Bij beëindiging van de praktijk ten gevolge van overlijden van de psychosociaal hulpverlener doet zich bovendien nog de volgende mogelijkheid voor: De cliëntgegevens worden met toestemming van de cliënt vernietigd door de waarnemer van de psychosociaal hulpverlener. De cliënt tekent in dit geval een verklaring waarin hij instemt met vernietiging van het dossier en waarin hij de nabestaanden vrijwaart van iedere vordering of claim in welke vorm dan ook.

3.4 Relatie psychosociaal hulpverlener/cliënt

- a. De professionele relatie wordt bevestigd door een hulpverleningsovereenkomst. In deze overeenkomst worden psychosociaal hulpverleners de afspraken opgenomen over de doelstelling van de hulpverlening, de kosten, de manier van evalueren en de manier om de professionele relatie te beëindigen.
- b. Zowel het aangaan, de voortzetting, als de beëindiging van de professionele relatie gebeurt in onderling overleg tussen psychosociaal hulpverlener en cliënt.
- c. De psychosociaal hulpverlener laat in zijn handelen de belangen van de cliënt prevaleren.
- d. De psychosociaal hulpverlener maakt geen inbreuk op de integriteit van zijn cliënt: hij zal hem gelijkwaardig bejegenen.
- e. De psychosociaal hulpverlener is er bij zijn begeleiding op gericht om de cliënt zo snel mogelijk onafhankelijk van hem te maken.
- f. De psychosociaal hulpverlener houdt bij zijn begeleiding rekening met het cultuurpatroon en de levensbeschouwelijke opvattingen van de desbetreffende cliënt.
- g. De psychosociaal hulpverlener stelt de cliënt op een begrijpelijk manier op de hoogte van de aard van zijn behandelwijze.
- h. Indien om wat voor reden dan ook, audio-en/of video-opnames worden gemaakt, dient de cliënt hiervoor schriftelijk toestemming te hebben verleend. De cliënt kan altijd zijn toestemming hiertoe intrekken.
- i. De psychosociaal hulpverlener informeert de cliënt over het klachtenreglement en het tuchtrecht, dat van toepassing is op zijn functioneren als psychosociaal hulpverlener aangesloten bij de LVPW.
- j. De psychosociaal hulpverlener werkt op verzoek van zijn cliënt actief mee aan een efficiënte verwijzing naar een andere hulpverlener.

- k. De psychosociaal hulpverlener gaat met zijn cliënt geen seksuele relatie dan wel liefdesrelatie aan. Dergelijke relaties zijn slechts toegestaan na afsluiting van de begeleidingsrelatie.

3.5 Relatie tot collegae

- a. De psychosociaal hulpverlener stelt bij het vestigen van zijn praktijk zijn collegae in de omgeving hiervan op de hoogte.
- b. De psychosociaal hulpverlener biedt zijn collegae alle hulp die krachtens zijn deskundigheid en ervaring binnen zijn mogelijkheid ligt.
- c. De psychosociaal hulpverlener is bereid tot waarneming van zijn collegae.
- d. De psychosociaal hulpverlener verstrekt desgewenst, met inachtneming van de regels van zijn beroepsgeheim, relevante cliënteninformatie aan zijn collegae.
- e. De psychosociaal hulpverlener volgt bij waarneming zo volledig mogelijk de aanwijzingen van zijn collega.
- f. Na crisisopvang door de waarnemer stelt hij zijn collega zo spoedig mogelijk op de hoogte van de aanleiding voor, en het verloop van het consult, als ook van het eventuele advies aan de desbetreffende cliënt.
- g. In geval van overlijden van de psychosociaal hulpverlener wordt zijn waarnemer door de nabestaanden van het overlijden op de hoogte gesteld. De waarnemer verzorgt de afhandeling van het overlijden in de richting van de cliënten.
- h. De waarnemer stelt de cliënten van een overleden psychosociaal hulpverlener van diens overlijden op de hoogte en bespreekt met hen het vervolg van de professionele relatie. De mogelijkheden voor overdracht van het cliëntendossier zijn beschreven in art. 3 lid f.
- i. De psychosociaal hulpverlener onthoudt zich ten overstaan van cliënten, of in het openbaar, van het uiten van kritiek op een collega.
- j. Indien de psychosociaal hulpverlener overtuigd is van het feit dat zijn collega in strijd handelt met het Beroepsprofiel en/of de Beroepscode van de LVPW, stelt hij de betrokken collega daarvan op de hoogte. Zonodig start hij een klachtenprocedure bij de LVPW.

3.6 Relatie tot andere hulpverleners

- a. De psychosociaal hulpverlener brengt bij het vestigen van zijn praktijk, huisartsen en andere hulpverleners in zijn praktijkomgeving daarvan op de hoogte.
- b. De psychosociaal hulpverlener licht, indien relevant, de verwijzend huisarts of andere hulpverleners in over de voortgang en het verloop van de psychosociale begeleiding, met inachtneming van de regels rond zijn beroepsgeheim.
- c. De psychosociaal hulpverlener verwijst zijn cliënt voor de afbouw van eventuele medicatie, voorgeschreven door een arts, terug naar deze arts.
- d. De psychosociaal hulpverlener moedigt zijn cliënt aan om zijn behandelend arts op de hoogte te brengen en te houden van de ontwikkeling die hij doormaakt bij de psychosociale begeleiding.
- e. Op verzoek licht de psychosociaal hulpverlener artsen en andere hulpverleners in over Psychosociaal Werk.

3.7 Relatie tot stagiairs

- a. Indien mogelijk biedt de psychosociaal hulpverlener collegae in opleiding een werkervaringsplaats als stage aan.
- b. De psychosociaal hulpverlener stelt deze stagiair op de hoogte van het Beroepsprofiel en de Beroepscode van de LVPW. De stagiair dient zich te voegen naar de uitgangspunten verwoord in deze documenten.
- c. De psychosociaal hulpverlener begeleidt de stagiair naar een doeltreffende invulling van zijn stage.
- d. De psychosociaal hulpverlener maakt een inschatting of de stagiair over voldoende deskundigheid beschikt om cliënten te kunnen begeleiden.

- e. Pas als aan de voorwaarden van lid 2 en 4 van deze paragraaf wordt voldaan staat de psychosociaal hulpverlener de stagiair toe om zelfstandig met cliënten te werken.
- f. De stagiair dient bij de begeleiding van cliënten te allen tijde een direct beroep te kunnen doen op de psychosociaal hulpverlener.
- g. De psychosociaal hulpverlener draagt de eindverantwoordelijkheid voor de begeleiding van de cliënt die door de stagiair wordt uitgevoerd.
- h. De psychosociaal hulpverlener laat de stagiair de praktijk niet waarnemen

3.8 Relatie tot publicaties en lesdoeleinden

- a. De psychosociaal hulpverlener die cliëntengegevens op schrift en/of op tape en/of op Cd-rom voor publicaties of lesdoeleinden wil gebruiken, dient daarvoor schriftelijke toestemming te hebben van de desbetreffende cliënt. Deze schriftelijke toestemming wordt in het cliëntendossier bewaard.
- b. De psychosociaal hulpverlener maakt de cliënt duidelijk voor welk doel hij de cliëntengegevens wil gebruiken.
- c. De cliënt behoudt het recht om de gegeven toestemming voor het gebruik van zijn gegevens in te trekken.
- d. De psychosociaal hulpverlener maakt de desbetreffende cliëntengegevens in zijn publicaties en voor zijn lesdoeleinden onherkenbaar.
- e. De psychosociaal hulpverlener houdt de opnamen van de cliënt onder zijn beheer en geeft deze niet door aan derden.
- f. De psychosociaal hulpverlener moedigt zijn toehoorders aan om respectvol en vertrouwelijk om te gaan met de casuïstiek die hen wordt gepresenteerd.